

Z přednášky Dr. R. Steinera: ZAČÁTEČNÍ STAVY DUCHOVNÍHO ŠKOLENÍ.

/ zpráva Alberta Steffena /

Bylo to v říjnu 1909. Tu pravil Rudolf Steiner v kroužku lidí, kteří se chtěli školiti ve smyslu knihy “Jak dosahovati poznatků vyšších světů”, že ten, kdo žádá o cvičení pro svůj duchovní vývoj, musí míti k svému učiteli d ů v ě r u. Má-li v sobě skrytý pocit protivnický, tu se to brzy provalí a pokazí účinky meditací.

Jak často jsme mohli vidět, že takoví žáci, kteří začali s největší horlivostí, stali se tajnými nepřáteli Rudolfa Steinera, zapřeli ho a dokonce ho zradili.

Duchovně - vědecké metody, vykládal tedy Rudolf Steiner, musejí u člověka hledajícího poznání býti vždycky spojeny s nejintimnějším pozorováním života a sebe. Ony mají “státi uprostřed jeho života”. Jimi stává se člověk střediskem, i když snad malým, duchovního života, a to vyzařuje na jeho okolí více nebo méně jemu samému nevědomě a způsobuje cenu událostí, které k němu přistupují. Když člověk nastupuje takovéto školení, má si býti vědom, že z vnějšku budou k němu přistupovati události, na které by se mohl ptáti: “Stalo by se mně to také, když bych nebyl se stal duchovním žákem?”

V podobném smyslu pravil R. Steiner o devět let později, ve své přednášce: “Co činí anděl v našem astrálním těle?”

“Můžeme si zvyknouti... býti bdělými lidmi. Můžeme zpozorovati mnoho věcí. Můžeme hned začít s bdělostí a můžeme najíti, že vlastně nemine ani dne, kdy by se v našem životě nestal nějaký zázrak.” Tuto větu můžeme i obrátit a říci: “Nenajdeme-li některý den nějaký zázrak v našem životě, tu ten unikl našemu oku” - Zkuste přehlédnouti jednou večer svůj život. Najdete v něm malou, velikou nebo prostřední událost, o které si budete moci říci, že velmi pozoruhodně vstoupila do Vašeho života, že nastala docela pozoruhodně. Můžete toho dosáhnouti jenom, když dosti obsáhle myslíte, jen když duševním okem dosti obsáhle pojmete souvislosti života.”

Následkem onoho základního cvičení, pravidelného pohlížení nazpět, popsaného v jeho knize “Jak dosahovat poznatků vyšších světů?”, jest obohacení života, které dnešnímu člověku, jenž se stal vnitřním žebrákem, vrací zase údiv, z něhož se u starých rodilo poznání.

Ale s vývojem svého vyššího člověka zanechává cvičící - i když jen na krátkou dobu své meditace - nazpět svoje nižší Já, kterým stojí ve všedním životě a kterým je spojen s vnějším světem a kterým musí jednat. Soustředěním na svou vyšší bytost, odnímá cvičící svému nižšímu Já strážce, který je jinak stále kontroluje, jeho charakterové vlastnosti z části upravuje, zčásti potlačuje nebo alespoň drží na uzdě. Tím, že toto nižší já je ponecháno samo sobě, “vylézají ze všech stran ze skrytých koutů naší přirozenosti vlastnosti, které jsme často považovali již za přemožené, jejichž potlačení se nám zdálo dosti lehkým. A tím se může člověk státi v jistém ohledu horším, jestliže se neustále nejpřísněji nekontroluje.”

Rudolf Steiner poukázal zde na cyklický vývoj, jemuž podléhá celý lidský život. Jako vyměňuje člověk asi po sedmi letech fyzickou substanci, tak mohou jakožto účinek jeho duchovního školení vystoupiti silněji po jisté době také všemožné duševní vlastnosti, které v něm dříve jenom dřímaly. Mohou to býti vlastnosti, které člověka přivedou velmi nazpět, nedává-li dosti pozor na sebe, na svůj život a na své okolí. Především, má si esoterik, praví Dr. Steiner /snažím se podati jeho výklady co možná doslovně a v každém případě v pravém smyslu, i když ve stručných poznámkách/, má si v denním meditování držeti před očima, že celá jeho snaha jde k tomu, dosáhnouti své vyšší Já a přemýšlet o tom, co toto vyšší Já jest.

K tomu patří ovšem nejintimnější studium duchovně-vědeckých spisů.

Nesmíme si myslet, že tomuto vyššímu Já můžeme z nižšího já přinášeti něco vstříc, nýbrž se máme vůči němu chovati s očekáváním. Potom bude vyšší Já vystupovati člověku stále zřetelněji vstříc na duchovní cestě, a to zpravidla třemi způsoby:

1. Nejprve způsobem docela rychle se mihnuvším, k jehož postřehnutí patří již ona vnitřní pozornost, kterou má míti duchovní žák pro všechno, takže se naučí sledovati nejen to, co se děje za bdění, ale i to, co se děje ve snu. Tu brzy objeví, že se ve snu děje něco, co možno nazvati zdoláním Já. Můžeme se například po celý den zaměstnávat nějakým problémem. V noci ve snu, může se státi, že se nám objeví někdo, kdo onen problém rozhřeší, kdo poradí, co máme učinit, kdo se ukáže moudřejším a lepším, nežli jsme my za bdění.
2. Během vývoje - pokračoval R. S. - bude pak stále zřetelnějším, jak v okamžicích kdy chceme jednat podle nějakého rozhodnutí, zaslechneme něco jako jemný hlas, který nás zrazuje od uskutečnění od našeho předsevzetí, ačkoliv jsme se rozhodovali podle nejlepšího vědomí a svědomí. Cvičíme-li se dbáti na to, tu zpozorujeme, že máme v sobě něco, co jest vyšší, než vlastní rozum.
3. A třetí okamžik, který nastává během meditace samé, jest setkávání s vyšším Já samým, svatý okamžik, který trvá jen krátce a předpokládá,

že jsme nižší přirozenost přivedli úplně k mlčení. Všecko, co nás plní antipatiemi a malichernými city vůči světu a životu, musíme umět smazati. Přitom musíme neustále přibírat do duchovního obzoru zákon polarity, jenž při sebevývoji vůbec hraje tak významnou roli.

Příklad: Má-li člověk nějakou špatnou vlastnost a chtěl by ji vymýtit, tu musí v sobě hledati současně její protipól. Ten je zde vždycky, třebaže skrytý. Přítomnost jedné vlastnosti podmiňuje naprosto také vlastnost opačného pólu. A ta musí být vymýcena; potom zmizí i to druhé.

Cítí-li někdo v sobě strach, tu má vždycky v sobě jako protipól nenávisť. I když sebeskrytější a maskovanou. Tu musí vypuditi. Pak přejde strach sám sebou.

Vyšší Já sjednotí se s námi jen tehdy, stane-li se to svobodně, neboť volnost musí být základem každé meditace. Obrazem sjednocení vyššího Já s duší jest pověst o Lohengrinovi, jenž se objeví, aby zachránil Elsu z Brabantu. Je do ní zaseta nedůvěra: Lohengrin odstoupí nazpět do světa Bohů, z něhož pochází.

/Goetheanum/ přel. B.H.